

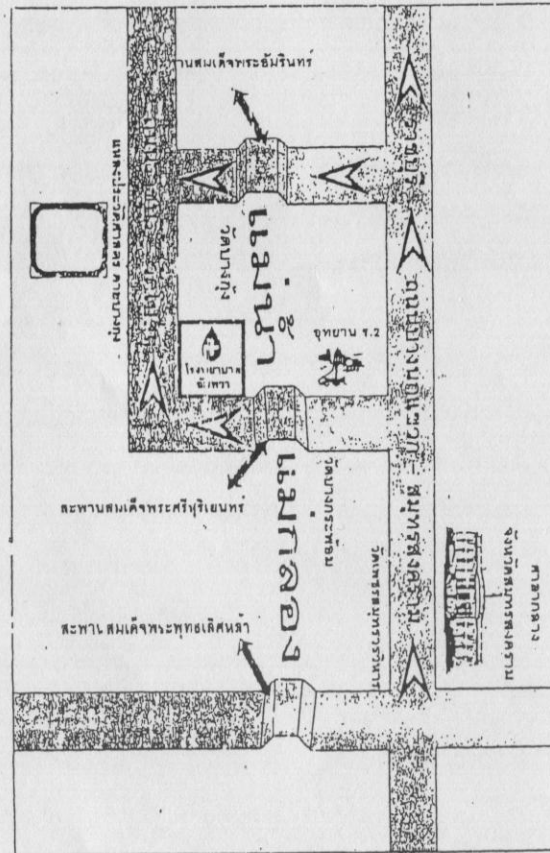
ปัจจุบัน บริเวณค่ายบางกุ้งได้มีการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของจังหวัดสมุทรสงคราม โดยท่านพระวิมลรณรงค์ อริโย เจ้าอาวาสวัดบางกุ้ง ได้ดำเนินการสร้างอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และภูมิทัศน์โดยรอบ ตลอดจนสร้างแนวกำแพงจำลองค่ายบางกุ้งไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์สถาน เป็นสิ่งเตือนใจให้ระลึกถึงวีรกรรมอันกล้าหาญของบรรพบุรุษนักรบไทยที่ปรากฏ ณ ค่ายบางกุ้ง นอกจากนี้ บริเวณค่ายบางกุ้ง ยังมีโบสถ์ที่สร้างตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีที่ชาวบ้านเรียกว่า "โบสถ์หลวงพ่อดำ" (หลวงพ่อนิลมณี) ที่มีลักษณะพิเศษ โดยโบสถ์ทั้งหลังถูกปกคลุมไปด้วยต้นไม้ถึง 4 ชนิดด้วยกัน คือ ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นไกร ต้นกร่าง แต่ชาวบ้านเรียกกันในนาม "โบสถ์ปรกโพธิ์" เป็นสิ่งที่แปลกที่ธรรมชาติได้สร้างขึ้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่ควรมาชมและสัมผัสกับแหล่งประวัติศาสตร์ค่ายบางกุ้งแห่งนี้

แหล่งประวัติศาสตร์ค่ายบางกุ้ง-วัดบางกุ้ง

1. อุโบสถปรกโพธิ์
2. อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
3. สวนเทิดพระเกียรติ ร. ๑
4. สระน้ำโบราณ 4๐๐ ปี
5. โบราณวัตถุต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับค่ายบางกุ้ง
6. ชมวังมัจฉาตน้ำวัด

<http://bangkung.homepage.com>

เส้นทางเดินเที่ยว

วัดบางกุ้ง

หมู่ที่ 4 ต. บางกุ้ง อ. บางคนที

จ. สมุทรสงคราม 75120

081-1981273

๐๓๔-๓๖๖๓๑
๐๘๕-๒๐๑๕๖๔๔
๐๘๕-๘๐๘๕๗๒๓
๐๘๕-๒๕๕๕๕๕๕

ค่ายบางกุ้ง

อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

อุโบสถปรกโพธิ์

ค่ายบางกุ้ง

วัดบางกุ้ง

แหล่งประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยา

ค่ายบางกุ้ง

ค่ายบางกุ้ง ตั้งอยู่บริเวณวัดบางกุ้ง หมู่ที่ 4 ตำบลบางกุ้ง อำเภอบางแก้ว จังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบันมีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่เศษ เป็นค่ายทหารเรือที่มีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารชาติไทยในสมัยแผ่นดินสมเด็จพระที่นั่งสุริยาศน์อมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ) เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เกิดวีรกรรมของชาวแม่กลองในช่วงตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา-กรุงธนบุรี ซึ่งทหารไทย-จีน โดยการนำของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพระมหามนตรี (บุญมา) อนุชาพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช แห่งราชวงศ์จักรี ร่วมรบขับไล่กองทัพพม่าเข้ายึดแตกพ่ายสร้างความเกรงขามแก่กองทัพพม่าเป็นอย่างยิ่ง และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจของคนไทยให้กลับคืนมา ภายหลังจากที่ไทยต้องเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 ให้แก่พม่าในปี 2310 เนื่องจากเมืองแม่กลองเป็นเส้นทางที่กองทัพพม่าได้ใช้เป็นเส้นทางเดินทัพทางหนึ่งในการเข้าตีไทย **พระเจ้าเอกทัศ** ได้โปรดให้ยกกองทัพเรือมาตั้งค่ายที่ตำบลบางกุ้ง เรียกว่า "ค่ายบางกุ้ง" โดยสร้างกำแพงล้อมวัดบางกุ้งให้อยู่กลางค่าย เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นที่เคารพบูชาของทหาร

พ.ศ. 2310 หลังจากทัพพม่าตีกรุงศรีอยุธยาแตกแล้ว ค่ายบางกุ้งไม่มีทหารประจำการและรักษาค่าย กระทั่งพระเจ้าตากสินมหาราชทรงกู้เอกราชกลับคืนมาได้ และทรงสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี ในปีเดียวกันนี้เอง พระองค์ได้โปรดให้คนจีนจากกระบอง ชลบุรี ราชบุรี และกาญจนบุรี รวบรวมผู้คนมาตั้งเป็นกองทหารรักษาค่าย จึงมีชื่อเรียกกันอีกชื่อหนึ่งว่า "ค่ายจีนบางกุ้ง" ซึ่งทหารจีนส่วนใหญ่จะเป็นลูกเรือสำเภาที่ได้มาถวายตัวรับราชการกับพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรง

ให้ชื่อทหารเหล่านี้ว่า "ทหารภักดีอาสา" และแต่งตั้งให้ "ไต้กองเจียม" เป็น "ออกหลวงเสนาสมุทร" เป็นหัวหน้า "ทหารภักดีอาสา" ดูแลค่ายจีนบางกุ้ง

ออกหลวงเสนาสมุทร ได้สร้างค่ายบางกุ้งให้มีความถาวรตามแบบฉบับตำราพิชัยสงครามของ "ง่อก๊ก" โดยก่ออิฐเป็นเชิงเทินหอรบ ขุดคูป้องกันค่าย (ปัจจุบันเรียก "คลองบ้านค่าย") สร้างค่ายตามแนวแม่น้ำแม่กลองถึงเขตวัดแหลมเตย (ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของศาลเจ้า "ไท่เพ่งอ๊วงกง") มีวัดบางกุ้งอยู่กลางค่าย และขุดคลองบริเวณใกล้วัดเพื่อใช้น้ำในการหุงหาอาหาร (ปัจจุบันเรียกว่า "คลองบางกุ้ง")

พ.ศ. 2311 พระเจ้ากรุงอังวะ กษัตริย์พม่าได้ให้แม่ทัพมารหนุ่ เจ้าเมืองทวายยกทัพมาตีบ้านสบภาพบ้านเมืองในสมัยกรุงธนบุรีว่า เงบราบคาบ หรือจลาจล เพราะเป็นช่วงระยะเวลาที่ไทยกำลังผลัดเปลี่ยนแผ่นดินใหม่ เจ้าเมืองทวายได้ยกพลประมาณ 2 หมื่นคนเศษ เดินทัพทางบกเข้ามาทางไทรโยก เมืองกาญจนบุรี และให้ยกทัพเรือเข้ามาที่ค่ายตอกระออม แล้วเดินทัพล้อมค่ายจีนบางกุ้งไว้ ทหารภักดีอาสาได้รับเป็นสามารรถกองทัพพม่าโจมตีค่ายจีนบางกุ้งหลายครั้งแต่ไม่สามารถยึดค่ายได้ ทางคณะกรมการเมืองได้มีใบบอกเข้ามายังกรุงธนบุรี ขอกำลังมาช่วยรบพม่า.

เมื่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงทราบข่าวศึกโปรดให้พระมหามนตรี (บุญมา) จัดกองทัพเรือ 20 ลำ แล้วพระองค์ทรงเรือพระที่นั่ง สุวรรณพิชัยนาวา เรือยาว 18 วา ปากเรือกว้าง 3 ศอกเศษ พลกระเชียง 28 คน พร้อมศาสตราวุธ ยกทัพมาถึงค่ายบางกุ้งในเวลากลางคืนตอนพลบค่ำ จึงมีบัญชาให้จอดเรือพักทัพที่ฝั่งตรงข้ามกับค่ายโดยที่ทหารภักดีอาสาและทหารพม่าไม่มีใครทราบเนื่องจากเป็นช่วงช่วงแรมเดือนมืด (บริเวณที่จอดเรือพักทัพมีชื่อเรียกว่า "บ้านพักทัพ" ปัจจุบันคือ "บ้านบางพลับ")

ครั้นเวลายามสามได้ทรงนำกำลังทหารเข้าตีพม่าด้านท้ายค่าย (ที่ตั้งศาลเจ้าไท่เพ่งอ๊วงกง ในปัจจุบัน) ตามพงศาวดารกรุงธนบุรี กล่าวว่า ในตอนเรียกประชุมนายทัพนายกองเพื่อปลุกใจ และบงการเข้าตีนั้น สมเด็จพระเจ้าตากสินได้เน้นว่า "ถ้าเข้าไปอีกวันเดียวค่ายบางกุ้งจะแตก แล้วขวัญทหารไทยจะไม่มีวันขึ้นคืนได้ การรบทุกครั้งการแพ้ชนะอยู่ที่ขวัญและกำลังใจ ถ้าไทยแพ้อีกครั้งพม่าจะฉีกเหิม พวกไทยจะครั่นคร้ามและภูษาคิไม่สำเร็จ การรักษาค่ายบางกุ้งไว้ให้ได้ครั้งนี้ได้ชื่อว่าท่านทั้งหลายได้ช่วยขวัญของไทยในการรบครั้งนี้ต่อไป"

การรบครั้งนี้ตะลุมบอนกันด้วยอาวุธสั้น เมื่อทหารจีนในค่ายทราบข่าว สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเสด็จมาบัญชาทัพด้วยพระองค์เองก็เกิดกำลังใจ เปิดประตูค่ายตีกระหนาบพม่าอีกทางหนึ่ง แม่ทัพมารหนุ่เจ้าเมืองทวายเห็นเหลือกำลังที่จะต่อสู้ จึงถอยทัพกลับไปเมืองทวายทางค่ายเจ้าชัวว (เป็นด่านเมือง ราชบุรี อยุริมแม่น้ำพาชี)

จากชัยชนะในการรบที่ค่ายบางกุ้ง มีผลดีต่อชาติไทยหลายประการ ที่สำคัญคือขวัญและกำลังใจของคนไทย ที่เกือบจะสูญสิ้นไปกับการเสียกรุงศรีอยุธยาให้แก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 การรบพม่าที่ค่ายบางกุ้ง ในปี พ.ศ. 2311 (เป็นสงครามครั้งแรกที่ไทยทำกับพม่า ภายหลังจากที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชสถาปนากรุงธนบุรีเป็นราชธานี) ทำให้ขวัญและกำลังใจของคนไทยกลับคืนมา

พ.ศ. 2317 สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้ยกทัพไปรบพม่าที่ค่ายบางแก้ว เมืองราชบุรี เสด็จโดยเรือพระที่นั่งกรบเรือยาว 13 วา ปากเรือกว้าง 3 ศอกเศษ พลพาย 40 คน โพร่พลในกองทัพ 8,863 ปืนใหญ่น้อย 277 กระบอก ได้หยุดกองทัพพักพลแวงพระกายาหารที่วัดกลางค่ายบางกุ้ง เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2317